

۹۲۹۷۱
۷۳۰۳
۹۱-۴۸

بسمه تعالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست گذاری و برنامه ریزی فناوری

دستورالعمل تشخیص صلاحیت، رتبه بندی
و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان
(ویرایش دوم)

بهار ۱۳۹۱

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست گذاری و برنامه ریزی فناوری

دبیرخانه تشخیص صلاحیت، رتبه بندی و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

بسمه تعالی

دستورالعمل تشخیص صلاحیت، رتبه بندی و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

مقدمه

در راستای اجرایی نمودن قانون حمایت از شرکتها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب مجلس شورای اسلامی ایران به شماره ۲۵۸/۵۷۹۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۰۸/۳۰، تشخیص صلاحیت، رتبه بندی، تعیین دوره اعتبار و صدور مجوز شرکتها و مؤسسات دانش بنیان توسط وزارت عتف و از طریق کارگزاران دارای صلاحیت براساس این دستورالعمل انجام می گیرد.

۱- تعاریف:

شرکتها و مؤسسات دانش بنیان: شرکتها و مؤسسات حقوقی خصوصی یا تعاونی هستند که با ایجاد یک کسب و کار دانش محور به منظور تبدیل پایدار دانش به ثروت تشکیل شده و فعالیت های اقتصادی آنها مبتنی و همراه با فعالیت های تحقیق و توسعه در زمینه های فناوری نو و پیشرفته است و به توسعه اقتصادی دانش محور در جامعه کمک می کنند. از جمله مصادیق این فعالیت ها، تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل طراحی، ساخت و عرضه کالا، خدمات و نرم افزار، تولید، انتقال و عرضه فناوری، بکارگیری فناوری های پیشرفته و با ارزش افزوده بالا و ارائه مشاوره و خدمات تخصصی و دانشی است.

فناور: فردی است که توانایی خلق، کاربردی نمودن و توسعه دانش و فناوری در حوزه خاصی را دارد و در مسیر کاری خود ارزش افزوده ایجاد می نماید. فناوران در اکثر موارد اقدام به تحلیل، طراحی و توسعه محصولات فناورانه می پردازند و برای شناسایی و حل مشکلات از مهارت های پژوهشی استفاده می کنند. فناوران مد نظر این دستورالعمل دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی بوده و ضرورتاً در قالب یک شرکت و مؤسسه حقوقی خصوصی یا تعاونی فعالیت می نمایند.

رتبه: بیانگر سطح دانش بنیان بودن شرکت ها و مؤسسات می باشد و برای دسته بندی این شرکتها از نظر توانمندی آنها مورد استفاده قرار می گیرد. در این دستورالعمل رتبه می تواند یک، دو یا سه باشد که رتبه یک بالاترین توان علمی، فناوری و کسب و کار دانش بنیان است.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری

و دبیر شورای عالی علوم و تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فناوری

دستورالعمل تخصیص صلاحیت، رتبه‌بندی و صدور مجوز شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان

مجوز شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان: مدرکی است که براساس مقررات این دستورالعمل و پس از تایید و رتبه‌بندی شرکت دانش‌بنیان توسط کارگزار، توسط وزارت عتف صادر می‌شود. این مجوز وابسته به شرایط و رتبه شرکت، در اولین مرحله صدور، دارای اعتبار یکساله و در صورت احراز شرایط به مدت دو سال تمدید می‌گردد.

کارگزار: به آن دسته از پارکهای علم و فناوری اطلاق می‌گردد که توانمندی و قابلیت آنها جهت اجرای این دستورالعمل به تایید و تصویب کمیته تخصصی فناوری وزارت متبوع می‌رسد.

تبصره: مجوز کارگزاران هر دو سال یکبار توسط مرکز سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فناوری مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت تداوم قابلیت و صلاحیت، تمدید خواهد شد.

۲- شرایط اولیه جهت قرار گرفتن در حوزه شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان

- شرکت‌های دانش‌بنیان می‌بایست حداقل دارای شرایط زیر باشند تا وارد فرآیند شناسایی و رتبه‌بندی گردند.
۱. شرکت می‌بایست به ثبت قانونی رسیده باشد و موضوع ثبتی شرکت در راستای کسب و کارهای دانش‌بنیان باشد.
 ۲. حداقل دو سوم اعضای هیأت مدیره دارای مدرک تحصیلی دانشگاهی مرتبط با فعالیتهای اصلی کسب و کار دانش‌بنیان شرکت باشند.
 - تبصره: برای واحدهای فناور مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد ترکیب هیأت مدیره جهت شکل‌گیری گروه کاری می‌تواند بر اساس مصوبات داخلی شورای فناوری آن پارک یا مرکز رشد صورت گیرد.
 ۳. حداقل به مدت ۳ ماه لیست بیمه کارکنان خود را برای سازمان تأمین اجتماعی ارسال داشته باشد.
 ۴. دارای دفاتر مالی قانونی و سیستم ثبت اطلاعات مالی در آنها باشد.
 ۵. حداقل معادل ۲ نفر فناور تمام‌وقت داشته باشد.
- تبصره: برای واحد‌های مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد وجود ۱ فناور تمام‌وقت کافی می‌باشد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری
و دبیر شورای عالی علوم و تحقیقات و فناوری

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

معاونت پژوهش و فناوری

مرکز سیاست گذاری و برنامه ریزی فناوری

دبیرخانه تشخیص صلاحیت، رتبه بندی و صدور مجوز شرکتها و موسسات دانش بنیان

۱-۵ حداقل مدرک تحصیلی فناوران، مدرک کارشناسی است.

۲-۵ در صورت فقدان فناوران تمام وقت، اگر شرکت مورد ارزیابی در پارکها و مراکز رشد مستقر باشد باید مجموع ساعات اشتغال فناوران، معادل مجموع ساعات اشتغال 1 فناور تمام وقت باشد و در سایر شرکتها باید مجموع ساعات اشتغال فناوران معادل مجموع ساعات اشتغال ۲ فناور تمام وقت باشد.

تبصره: مبنای تعیین فناور و میزان ساعت ماهانه اشتغال به کار فرد در شرکت، لیست بیمه شرکت است که

برای سازمان تامین اجتماعی ارسال می گردد. (با لزوم رعایت بند ۳)

۳- معیارهای اصلی امتیاز دهی به شرکتها و مؤسسات دانش بنیان

هر سازمانی را می توان به شکل یک سیستم مشاهده کرد و آنرا به ورودی ها، فرآیندها و ساختارهای دورنی سازمان و خروجی ها تقسیم کرد. معیارهای امتیازدهی به شرکت های دانش بنیان به دو حوزه درون سازمان و خروجی های آن توجه دارد. حوزه درون سازمان از دیدگاه های مدیریت و برنامه ریزی، منابع انسانی، فعالیت ها و ساختارهای پژوهشی و فناوری و خروجی های سازمان شامل دستاوردهای فناوری خواهد بود. جدول زیر معیارهای مربوط به هر دیدگاه و طریقه ی امتیاز دهی به آن را نمایش می دهد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری و
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

محور اصلی	عنوان محور	عنوان معیار	نحوه امتیاز دهی	حدا کثر امتیاز معیار	حدا کثر امتیاز محور	توضیحات
مدیریت و برنامه ریزی	مدیریت	توانایی های سازمانی	تعیین ۴ معیار (انگیزش ها- ارتباطات و شبکه سازی- سیستم مدیریت دانش - وجود سیستم نوآوری)	۴	۱۰	پاسخ گویی به سوالات کیفی با استفاده از جدول امتیازدهی (شماره ۱) (۴ خوب، ۳ متوسط، ۲ ضعیف، ۱ خیلی ضعیف) خواهد بود. امتیاز نهایی (از ۱۶) بخش بر تعداد معیارها (۴) می شود.
	مدیریت	توانایی های فردی	تعیین ۴ معیار (تحصیلات، تخصص، سابقه کاری، مدت زمان فعالیت در شرکت)	۴		
	برنامه	وجود برنامه کاری	با توجه به کیفیت برنامه هر معیاری ۱ امتیاز (طرح بازار- طرح راهبردی- طرح مالی- طرح اجرایی (زمانی و نیروی انسانی) و عملیاتی بودن برنامه)	۴		
منابع انسانی	نیروی انسانی	هرم سطح تحصیلات کل نیروی انسانی	$\frac{\sum_{i=1}^5 w_i n_i}{\sum_{i=1}^5 n_i}$ که در آن: w_i وزن هر یک از درجات تحصیلی " و n_i تعداد کارمندان تمام وقت با آن درجه ی تحصیلی می باشد.	۱۰	۲۰	* (۱۲) دکتر یا تخصص پزشکی، ۸ فوق لیسانس یا پزشکی عمومی ، ۵ لیسانس، ۲ فوق دیپلم و ۱ دیپلم و کمتر)
		نسبت فناوران به کل	$\frac{\text{تعداد فناوران تمام وقت} \times 10}{\text{تعداد کل کارکنان تمام وقت} \times K_j}$	۱۰		
		سطح آموزش	$\frac{\text{تعداد نفر ساعت آموزش مدیران و فناوران تمام وقت در دو سال اخیر} \times 4}{\text{کل ساعات کاری مدیران و فناوران تمام وقت در طی دو سال اخیر} \times T}$	۴		
فعالیت ها و ساختار های پژوهشی و فناوری	هزینه های فعالیت های پژوهشی و فناوری	حجم نسبی هزینه های جاری دو سالانه پژوهش و فناوری	$\frac{\text{هزینه های جاری دو سال اخیر فعالیت های پژوهشی و فناوری} \times 20}{\text{کل هزینه های جاری دو سال اخیر}}$	۱۰	۱۵	• مبلغ صرف شده جهت خرید فناوری یا لیسانس • مبلغ پروژه های برونسپاری شده پژوهشی • هزینه های صرف شده پروژه های پژوهشی درون شرکت • قراردادهای خرید خدمات پژوهشی از نیروهای پاره وقت • ساخت آزمایشگاه ها • خرید تجهیزات آزمایشگاهی و پژوهشی تبصره: برای واحدهای فناور مستقر در پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد این بند عدم مصداق داشته و امتیاز مربوطه به سقف امتیاز سایر موارد این بخش تعلق می گیرد.
		حجم نسبی سرمایه گذاری ثابت دو سالانه پژوهش و فناوری	$\frac{\text{سرمایه گذاری ثابت دو سال اخیر بر روی فعالیت های پژوهشی و فناوری} \times 5}{\text{کل سرمایه گذاری ثابت شرکت}}$	۵		
	ساختار سازمان مرتبط با فعالیت های پژوهش و فناوری	تشکیلات مستقل پژوهشی	وجود واحد پژوهشی (مانند R&D) در ساختار سازمان به عنوان مدیریت مستقل	۲		

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری و

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

محور اصلی	عنوان محور	عنوان معیار	نحوه امتیاز دهی	حداکثر امتیاز معیار	حداکثر امتیاز محور	توضیحات		
فرایند های اصلی	دستاوردهای فناوری	اختراعات	به ازای هر اختراع داخلی دارای تائیدیه علمی مرتبط با زمینه فعالیت شرکت ۲ امتیاز و به ازای هر پتنت بین المللی ۵ امتیاز	۱۰	۶۵	تنها اختراعات تایید شده علمی به شکلی که شرکت دارای درصدی از حق مالکیت آن باشد و در دو سال اخیر ثبت شده باشد امتیاز تعلق می-گیرد		
		فناوری	سطح فناوری (۵ سطح)	۵		بر اساس طبقه بندی انجام شده توسط سازمان OECD		
			اولویت فناوری (۵ بالا، ۳ متوسط، ۱ پایین)	۵		اولویت فناوری بر اساس فناوری های دسته "الف"، "ب" و "ج" ذکر شده در نقشه جامع علمی کشور تشخیص داده می شود.		
		فرایند طراحی تا محصول/خدمات	محصول	طراحی		امتیاز	۱۶	- نحوه امتیازدهی برای معیارهای محصول بدون در نظر گرفتن مرحله/ مرحله های ما قبل می باشد. - امتیاز دهی حداکثر برای سه محصول/ خدمات محاسبه گردد.
				نمونه		۱		
				ساخت		۲		
				تولید		۳		
				خدمات تخصصی پیشرفته		۴		
		فروش فناوری	فروش دانش فنی	فروش انحصاری		امتیاز	حداکثر امتیاز معیار	(مطابق جدول شماره ۳)
						۱۰	۱۵	
				فروش دانش فنی غیر انحصاری		۵		
فروش محصول فناورانه	۱۵							
دریافت مجوز	دریافت پروانه بهره برداری/ مجوز تولید و استاندارد داخلی و خارجی	۵	حداکثر امتیاز معیار	۱۰	به ازای هر مجوز/ پروانه/ استاندارد ۵ امتیاز تعلق می گیرد.			

دکتر محمد مهدی نژاد نوری

معاون پژوهش و فناوری و

دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

جدول شماره ۱ نحوه امتیاز دهی معیارهای کیفی

امتیاز دهی معیارهای توانمندی های سازمانی مدیریت	
انتگیزش ها	(۱) بسیار فردی؛ (۲) فردی؛ (۳) متوسط (فردی و هدفمند)؛ (۴) هدف مند؛
ارتباطات و شبکه سازی	(۱) عمدتاً درون گروه ها؛ (۲) هم درون گروه ها و هم بین هم سطوحان؛ (۳) بین سطوح مختلف سازمانی؛ (۴) عمدتاً بین سطوح مختلف سازمان و محیط خارجی
سیستم مدیریت دانش	(۱) محدود؛ (۲) متوسط؛ (۳) تا حدی در دسترس؛ (۴) دسترسی کامل
وجود سیستم نوآوری	(۱) بسته؛ (۲) متوسط؛ (۳) تا حدی باز؛ (۴) کاملاً باز
امتیاز دهی معیارهای توانمندی های فردی مدیریت	
تحصیلات	(۱) لیسانس (۲) فوق لیسانس (۴) دکترا
تخصص	(۱) نامربوط به حوزه فعالیت شرکت؛ (۲) ارتباط کم به حوزه فعالیت شرکت؛ (۳) متوسط؛ (۴) مرتبط با حوزه فعالیت؛
سابقه کاری	(۱) زیر ۱ سال؛ (۲) بین ۱ تا ۵ سال؛ (۳) بین ۶ تا ۱۰ سال؛ (۴) ۱۰ سال و بالاتر؛
مدت زمان فعالیت در شرکت	(۱) زیر ۱ سال؛ (۲) بین ۱ تا ۳ سال؛ (۳) بین ۴ تا ۷ سال؛ (۴) ۷ سال و بالاتر؛

جدول شماره ۲: معیار نیروی انسانی	
نسبت فناوران به کل ضریب K	- شرکت های زیر ۱۵ نفر ($K_f=0.7$): شرکت های ریز حداکثر ۷۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند. - شرکت های بین ۱۵ تا ۵۰ نفر ($K_f=0.5$): شرکت های کوچک حداکثر ۵۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند. - شرکت های ۵۰ به بالا ($K_f=0.2$): شرکت های متوسط حداکثر ۲۰٪ از نیروی انسانی خود را می توانند بطور کامل به پژوهش اختصاص دهند.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری و
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

جدول شماره ۳: معیارهای فروش فناوری / خدمات فناورانه	
فروش دانش فنی	(۱) تا ۵۰۰ میلیون ریال؛ (۲) بین ۵۰۰ تا ۷۰۰ میلیون ریال؛ (۳) بین ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ میلیون ریال (۴) ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ میلیون ریال (۵) بالاتر از ۱۵۰۰ میلیون ریال
فروش محصول فناورانه	(۱) مرحله ورود به بازار: معرفی محصول در بازار؛ (۲) مرحله رشد در بازار: فروش رو به افزایش است، هزینه های تولید در حال کاهش سرآغاز سود دهی و ظهور رقبا؛ (۳) مرحله بلوغ محصول در بازار: سود رو به افزایش است، افزایش سهم بازار و اقدامات بیشتر رقابتی نظیر تفاوت در کیفیت، نوع ارائه محصول و نشان تجاری؛ (۴) توسعه بازار (بازارهای جدید): اشباع محصول در بازار اصلی و ورود به بازارهای جدید؛ (۵) صادرات: ممکن است محصول به نوعی باشد که برای صادرات، مراحل قبلی رشد بازار را طی نکرده باشد که این مانعی برای دریافت امتیاز ۵ نخواهد بود؛
تبصره: امتیازات مذکور برای فروش خارجی با ضریب ۲ محاسبه می گردد.	

رتبه	حداقل امتیاز در محورهای اصلی				بازه امتیازات
	مدیریت و برنامه ریزی	منابع انسانی	فعاليتها و ساختارهای پژوهش و فناوری	فرایندهای اصلی	
شرکت رتبه یک					$100 < A \leq 85$
شرکت رتبه دو					$70 < B \leq 85$
شرکت رتبه سه					$60 < C \leq 70$

تذکر مهم: حداقل امتیاز کسب شده در کلیه محورهای اصلی ۴۰٪ می باشد و در صورتی که یکی از محورهای اصلی امتیاز کمتر از ۴۰٪ کسب نماید حائز شرایط دانش بنیان محسوب نخواهد شد.

دکتر محمد مهدی نژاد نوری
معاون پژوهش و فناوری
دبیر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری